Eveliina Uusitalo
Verkko- ja palveluosasto, liikennepalveluyksikkö

Valtioneuvoston kirjelmää eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi (lentomatkustajien oikeudet) koskeva jatkokirjelmä UJ 5/2025 vp

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää liikenne- ja viestintävaliokuntaa mahdollisuudesta lausua otsikkoasiassa.

Liikenne- ja viestintäministeriö on osallistunut jatkokirjelmän valmisteluun. Liikenne- ja viestintäministeriö kannattaa kantojen tarkentamista kirjelmässä ehdotetulla tavalla. Liikenne- ja viestintäministeriön näkemyksen mukaan on tärkeää, että matkustajien oikeuksien ja lentoyhtiöille kohdistettu taakka on riittävän tasapainoinen. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää niin ikään tärkeänä asetuksen uudistamisen loppuun saattamista. Kokonaisuutena asetusehdotus kehittäisi lentomatkustajien oikeuksia suhteessa nykytilaan.

Soveltamisalaan liittyen liikenne- ja viestintäministeriölle on ollut lentomatkustajien oikeuksia koskevissa neuvotteluissa keskeistä, että asetuksen toimivaltaa koskeva sääntely muotoillaan niin, ettei lentomatkustajien oikeuksia koskeva asetus synnyttäisi epäselvyyksiä unionin ja jäsenmaiden toimivallasta. Suomen hallitus on aikaisemmin unionin tuomioistuimelle antamissaan kirjallisissa huomautuksissa asiassa ”Lausunto 1/24” katsonut, että Euroopan unionilla ei ole *yksinomaista toimivaltaa* tehdä Omanin sulttaanikunnan sekä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välistä lentoliikennesopimusta. Nyt neuvottelujen kohteena olevan asetuksen ei näin ollen tule vaikuttaa toimivaltakysymykseen. Samalla on kuitenkin ollut tärkeää varmistaa, etteivät säännökset kuormita EU:n lentoliikenteen harjoittajia kohtuuttomasti suhteessa kolmansien maiden toimijoihin. Liikenne- ja viestintäministeriö on jatkokirjelmän toimivaltaa koskevaa koskeviin kirjauksiin tyytyväinen.

On tärkeää varmistaa, että matkustaja saa häiriötilanteessa tarvitsemansa avun. Tätä edistäisivät esimerkiksi aiempaa tehokkaampi tiedottaminen matkustajille ja suurimmilla lentoasemilla laadittavat merkittäviä häiriötilanteita koskevat varautumissuunnitelmat.

Liikenne- ja viestintäministeriö on pitänyt tärkeänä myös liikuntarajoitteisten ja vammaisten matkustajien oikeuksien kehittämistä ja selkeyttämistä lentoliikenteessä. Liikuntarajoitteisten matkustajien määritelmää asetuksessa (EY) N:o 2004/261 on laajennettu sisältämään vammaiset matkustajat. Kompromissiehdotukseen sisältyvät muutokset asetukseen (EY) N:o 2027/97 parantaisivat vammaisten ja liikuntarajoitteisten matkustajien apuvälineiden ja avustavien koirien korvaamista niiden tosiasialliseen arvoon perustuen. Lisäksi asetukseen (EY) N:o 2004/261 lisättäisiin tiettyihin erityisryhmiin kuuluville matkustajille, kuten vammaisille ja liikuntarajoitteisille matkustajille, raskaana oleville matkustajille ja pienille lapsille ja näiden henkilöiden seurassa matkustaville vahvemmat oikeudet häiriötilanteessa.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää niin ikään tärkeänä kirjelmässä mainitulla tavalla varmistaa, että käsimatkatavaraa ja koskevien kuljetusehtojen selkeyttämisessä huomioidaan matkustajien oikeuksien ohella myös turvallisuuteen ja kaupallisuuteen liittyviä näkökohtia.